

Paulina Kopestyńska, Józef Ignacy Kraszewski, akwarela, 2012, APAN

Urodził się 28 lipca 1812 roku w Warszawie w zajeździe przy ulicy Aleksandria (obecnie Kopernika) jako najstarszy syn Jana i Zofii z Małskich. W latach 1813-1822 przebywał w Romanowie u dziadków Anny i Błażeja Małskich oraz prababki Konstancji Nowomiejskiej. W okresie 1822-1826 uczył się w szkole zwanej Akademia Bialska, w latach 1826-1827 uczęszczał do szkoły wojewódzkiej w Lublinie, w latach 1827-1829 kontynuował naukę w gimnazjum w Świsłoczy, gdzie otrzymał świadectwo dojrzałości. W okresie 1829-1830 studiował na Wydziale Wymowy i Sztuk Wyzwolonych Uniwersytetu Wileńskiego. W grudniu 1830 roku został aresztowany za udział w Towarzystwie Mnezerów. Wyrok wcielenia do pułku kaukaskiego zamieniono na więzienie w Wilnie, potem na nadzór policyjny i zakaz opuszczania Wilna, który trwał do lipca 1833 roku. Zadebiutował w 1831 roku powieścią „Pan Walery”. W okresie 1835-1837 przebywał w Dorodcu i Ossowej na Polesiu Wołyńskim. W 1837 roku ojciec wydzierżawił dla niego wieś Omelno w powiecie łuckim. W 1838 roku ożenił się z Zofią Woroniczówną. Miał czworo dzieci: Konstancję, Jana, Franciszkę i Augustę. W 1840 roku nabył na własność majątek Oródek koło Lucka. Od 1841 roku redagował czasopismo „Athenaeum”, zajmował się działalnością literacką: wydał m.in. „Wspomnienia Polesia, Wołynia i Litwy”, „Obrazy z życia i podróży”, „Latarnie czarnoksiężka”. Po 1848 roku przeniósł się do Dubina. W latach 1853-1859 mieszkał w Żytomierzu, a w okresie 1860-1863 w Warszawie. Redagował „Gazetę Codzienną”, przemianowaną później na „Gazetę Polską”. Po wybuchu powstania styczniowego z polecenia Aleksandra Wielopolskiego opuścił Warszawę i wyjechał do Drezna. W 1873 roku nawiązał kontakt z francuską agencją wywiadowczą współpracującą z Ministerstwem Wojny w Paryżu. W roku 1875 rozpoczął cykl 29 kronik historycznych z dziejów Polski, zapoczątkowany powieścią „Stara baśń”. W 1879 roku zostały zorganizowane w Krakowie obchody jubileuszowe z okazji 50-lecia działalności literackiej J.I. Kraszewskiego. W 1883 został aresztowany i osadzony w twierdzy w Magdeburgu. W 1885 roku po wpłaceniu kaucji otrzymał sześciomiesięczny urlop zdrowotny. W 1886 roku wyjechał na kurację do Szwajcarii. Zmarł 19 marca 1887 roku w hotelu w Genewie. Śwłoki pisarza zostały przywiezione do Krakowa i 12 kwietnia złożone w Krypcie Zasłużonych na Śkalce.

Scenariusz Joanna Arvaniti, Katarzyna Stojkowska — Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie

Współpraca Marek Ciara, Paulina Mitek, Tomasz Rudzki — Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie

Projekt graficzny Maria Kaliszczuk-Donaj — AMALKER

Na podstawie zbiorów Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie (APAN) oraz

Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności (ANPAN i PAU)
Biblioteki Filmoteki Narodowej (BFN)
Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich (BLAN)
Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie (MR)
Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie (ML)
Narodowego Archiwum Cyfrowego (NAC)